

Anasınıflarında Kalite ve Bölgelerarası Farklılıklar

Yrd. Doç. Dr. Nurper SAVAŞ-ÜLKÜER (*)

Giriş

Ülkemizde, sayıca en hızlı yaygınlaşan ve yaygınlaşması bir "eğitim politikası" olarak kabul edilmiş "tek" okul öncesi eğitim kurumu, anasınıflarıdır. "İlkokula en yakın yaş grubunu hedef alma" ve "çocuğu örgün eğitime hazırlama" gibi önemli ve fonksiyonel roller üstlenmiş olması, anasınıflarını diğer okulöncesi eğitim kurumlarından daha ayrıcalıklı bir konuma getirmiştir. Anasınıfları, kurum olarak da yaygınlaştırılmaya elverişlidir, zira; diğer okulöncesi eğitim kurumlarından farklı olarak, sadece Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ilköğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlıdır ve ilkokulların bünyesinde açılmaktadır.

Anasınıflarının kabul edilmiş fonksiyonel rolleri ve açılabilme kolaylığı, bilhassa son beş yılda anasınıflarının sayıca artmasını hızlandıran önemli faktörlerdir. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planındaki; "okulöncesi eğitimin kalkınmada öncelikli bölgelerden başlayarak yaygınlaştırılması" hedefine de uygun olarak, kalkınmada öncelikli bölgeler başta olmak üzere, 1985 yılına kadar 2265 anasınıfı açılmıştır (Ural, 1986, s. 18). Bugün sadece anasınıfı olarak, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 2931 anasınıfı, 89.966 kayıtlı çocuk ve bu sınıflarda eğitim yapan 4945 anasınıfı öğretmeni vardır (M.E.G.S.B., 1987 s.V).

Ancak, anasınıflardaki bu sayıca artış önemli bir konuyu da gündeme getirmektedir. "**KALİTE**". Sayıları hızla artan anasınıfları, beklenen fonksiyonlarını yerine getirebilecek niteliklere sahip midir? Anasınıfları, ilkokulların bünyesinde açılmış olmalarına rağmen, yapı, anlayış ve program bakımından ilkokuldan farklı özelliklere sahiptir. Anasınıflarında gözlenmesi beklenen ve okulöncesi eğitimin kalitesini etkilemek yönünden önemli olan bu farklı özellikler nelerdir ve açılmakta olan anasınıflarımızda ne düzeyde gözlenebilmektedir? Önce, bir okulöncesi eğitim kurumu olarak, anasınıflarındaki eğitimin kalitesini belirleyen özellikleri tanımlamakta yarar vardır.

(*) G.Ü., Mesleki Eğitim Fakültesi, Öğr. Üyesi.

Okulöncesi eğitimin kalitesini belirleyen özellikler:

Genelde, bu temel özellikleri, aşağıdaki gibi sekiz ana başlıkta toplamak mümkündür;

1. Fizik çevre: Kaliteli bir fizik çevre, her şeyden önce çocuğun rahatça hareket edebilecekleri, onların, kendilerine has özellikleri ve ihtiyaçlarına karşılık verebilecek, sınıf içi ve sınıf dışı (bahçe faaliyetleri) düzenlemelerinin yapıldığı, faaliyet ve araç-gereçten zengin bir çevredir (CAP 2, 1983, 51; CAP 5 1983, 38).

2. Sağlık ve emniyet tedbirleri: Kaliteli bir okulöncesi eğitim, sağlıklı, temiz ve tehlikelerden uzak bir eğitim ortamının sağlanmasını, çocuklar ve personel açısından garanti etmeli ve aynı zamanda çocuklara bu konularda gerekli alışkanlıkları ve becerileri kazandırılabilir (CAP 2, 1983, 53; CAP 5 1983, 39).

3. Beslenme faaliyetleri: Kaliteli bir okul öncesi eğitim, sorumluluğundaki çocukların yeterli ve dengeli beslenmelerini garantileyecek, (menülerin düzenlenmesi, anne-baba ve çevrenin çocuk beslenmesi konusunda aydınlatılması ve yöreye özgü beslenme imkanlarından yararlanma yollarının çocuklara, ebeveynlere tanıtılması ve benzeri) çalışmaları yürütür ve yürütmelidir (CAP 2, 1983, 51; CAP 5 1983, 40).

4. Yönetim: Kaliteli bir okul öncesi eğitim yönetimi, idareci, öğretmen, yardımcı personel ve ana-babanın, okulöncesi eğitimin planlanması ve yürütülmesi konusundaki mutlak işbirliğine dayanır (CAP 2, 1983, 53; CAP 5 1983, 41)

5. Personelin nitelikleri: Okulöncesi personelinin (idareci, öğretmen ve yardımcı personel), okulöncesi eğitimin amaç ve ilkelerini bilen, kabul eden ve rahatça uygulayan kişilerden seçilmesi kalitenin sağlanması ve devamı için gereklidir (CAP 3, 1983, 54; CAP 5 1983, 43-44).

6. Kaliteli bir okulöncesi eğitim kurumundan beklenen sosyal ilişkiler: Okulöncesi eğitimin kalitesinde hayati önem taşıyan konulardan biri de; kurumun kurmakla yükümlü olduğu ve okulöncesi eğitimin felsefesinin temel ilkelerinden biri olan sosyal ilişkileri, etkileşimlerdir. Bu ilişki ve etkileşimler;

a) Personel-ebeveyn etkileşimi: Çocuk hakkında, öğretmen ve idarecinin ebeveyninden, ebeveynin ise öğretmen ve idareciden edineceği değişik bilgi ve tecrübeler vardır. Ancak bu bilgilerin ışığında çocuğun gelişimi daha sağlıklı bir şekilde takip edilebilir ve çocuğa kendisinden beklenen gelişim düzeyine gelmesinde yardımcı olunabilir. Bu bilgi ve tecrübe değişiminin sağlıklı olması, sağlıklı bir personel-ebeveyn ilişkisine bağlıdır (Hill 1988, 12-17)

b) Öğretmen-çocuk etkileşimi: Öğretmen-çocuk etkileşiminin sağlıklı olması, çocuğun kendine güven duyması, okula, arkadaşlarına

uyum sağlama açısından, kısaca sosyal gelişimi açısından önem taşımaktadır.

c) Çocuk-çocuk etkileşimi: Öğretmen ve diğer personel, sosyal ve zihin gelişim açısından önemli olan, çocuklar arası olumlu ve yapıcı sosyal ilişkinin kurulmasına ve devamına imkan sağlamalıdır (CAP 4, 1983, 47-51; CAP 5 1983, 44-45; Ülküer, 1987, 35-42).

7. Eğitim programı: Öğretmenin, "neyi, niçin ve nasıl yapacağını" açıklayan, çocuğun ilgi ve ihtiyacına göre hazırlanmış ve kendi eğitim sürecine aktif katılımını sağlayan, faaliyet planları, düzenli olarak hazırlanan eğitim programları, kaliteli bir okulöncesi eğitimin vazgeçilmez bir ögesidir (CAP 4, 1983 47; CAP 5 1983, 45-46).

8. Değerlendirme: Okul öncesi eğitimin, belirlediği eğitim amaç ve hedeflerine ulaşip ulaşmadığını anlamak ve yeni amaç ve hedefleri belirlemek üzere düzenli aralıklarla yapılması gerekli değerlendirme çalışmalarıdır (CAP 4 1983, 50; CAP 5 1983, 47).

Belirlenen bu özellikler, halihazırdaki okul öncesi eğitim kurumlarında bulunması, aynı zamanda yeni açılacak kurumların da birinci derecede temin etmesi gerekli önemli özelliklerdir.

Diğer taraftan, anasınıfları, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan şanssız kabul edilen "kalkınmada öncelikli bölgelerde" yoğun olarak açılmaktadır. Bunun temel nedeni ise; sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan şanssız çocuklara eğitimlerinde başarılı olmaları için erken bir fırsat tanımaktır. Bu durumda, bu bölgelerde açılan anasınıflarının özelliklerinin en az diğer bölgelerdeki anasınıflarının kalite düzeyinde olması gerekmektedir. Aksi takdirde, amaçlanan "eğitimde erken fırsat eşitliği" istenen düzeyde gerçekleştirilemez. O halde, anasınıflarının bu "kalkınmada öncelikli bölgelerde" sayısı artırılırken, kalite yönünden de temel özelliklere sahip olması gözetilmekte midir?

Bu noktadan hareketle, konu ile ilgili bir araştırmanın yapılması planlanmıştır. Bu araştırmanın temel amacı; "**Kaliteli** bir okulöncesi eğitim kurumunda bulunması beklenen özelliklere anasınıflarının ne ölçüde sahip oldukları" ve "**bu özelliklerinin niteliği kalite düzeyi** açısından **bölgelerarası fark** olup olmadığı" sorularına cevap aramaktadır. Bu yazıda, yapılan araştırmanın özeti verilmiştir.

Yöntem

Bu araştırma, halihazırda anasınıflarda çalışan anasınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayanılarak yapılmıştır.

Durum belirleme (survey) modeline göre planlanan bu çalışmada, anket tekniği kullanılmıştır. Veriler, düzenlenen bir anket aracılığı ile toplanmıştır. Okulöncesi eğitimin kalitesini belirleyen değişkenler (özellikler) gözönüne alınarak hazırlanan anketin soruları, öğretmenlerin

çalıştıkları kurumları, belirlenen özellikler açısından, YOK (yok veya yok de-
necek kadar yetersiz), YETERSİZ, ORTA YETERLİ ve ÇOK YETERLİ ola-
rak dereceleme fırsatı verecek şekilde düzenlenmiştir. Anketin görünüş,
yapı ve kapsam geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuştur.

Araştırmanın evrenini, 1987 Yaz döneminde, Gazi Üniversitesi Mesle-
ki Eğitim Fakültesi tarafından başlatılan "Anaokulu Öğretmenliği Ön Lisans
Tamamlama" programına katılan 800 "geçici anasınıfı öğretmenleri" mey-
dana getirmektedir. Araştırmanın örneklemi ise; evrenin tümüdür. Geçerli
sayılan anket sayısı 594'tür.

Verilerin analizinde; genel değerlendirmelerde yüzde hesaplamalar
kullanılmış, bölgelerarası farklılıklar ise, Kay Kare Hipotez testi ile
hesaplanmıştır. Hesaplamalarda bilgisayardan yararlanılmıştır.

Bulgular

I. Genel Değerlendirme:

Araştırma bulgularına genelde bakıldığında, anasınıflarının bilhassa iki
alanda yetersiz oldukları görülmüştür.

1. Araç-gereç ve Köşelerin Düzenlenmesi: Anasınıfları, araç-
gereç ve köşelerin düzenlenmesi bakımından her köşe için aynı ayrı
değerlendirildiğinde, birinci derecede, "fen ve doğa" ve "blok" köşeleri
düzenleme ve araç-gereç açısından yetersiz bulunmuştur (Tablo 1).

**Tablo 1 : Anasınıflarının Araç-gereç ve Faaliyet
Köşelerinin Değerlendirilmesi**

	Yok		Yetersiz		Orta		Yeterli		Ç.Yeterli	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Masa/san. (nic.)	54	9.38	128	22.2	94	16.32	228	39.58	72	12.50
Masa/san. (nit.)	44	7.57	96	16.55	62	10.67	268	46.13	111	19.10
Evcilik köş. (nic.)	42	7.30	251	43.65	134	23.30	118	20.52	30	5.22
Evcilik köş. (nit.)	47	8.13	222	38.41	160	27.68	119	20.59	30	5.19
Blok köş. (nic.)	131	22.55	200	34.42	130	22.38	94	16.18	26	4.48
Blok köş. (nit.)	121	21.61	196	35.00	158	28.21	74	13.21	11	1.96
Kitap köş. (nic.)	19	3.32	145	25.31	151	26.35	210	36.65	48	8.38
Kitap köş. (nit.)	20	3.53	134	23.67	164	28.98	213	37.63	35	6.18
Fen-doğa köş. (nic.)	60	16.30	149	40.49	110	29.89	42	11.41	7	1.90
Fen-doğa köş. (nit.)	79	13.86	238	41.75	176	30.88	69	12.11	8	1.40
Müzik köş.	114	19.66	223	38.45	145	25.00	76	13.10	22	3.79
Kukla köş.	90	15.71	209	36.47	149	26.00	102	17.80	23	4.01
Masa Oyuncak köş.	23	4.02	162	28.32	165	28.85	183	31.99	39	6.82
Toplam	844		2353		1798		1796		462	

2. Yönetim ve Personel: Anasınıflarını denetleyen müfettişler, okulöncesi eğitim konusundaki bilgi ve becerileri ve öğretmenlere rehberlikleri açısından yetersiz bulunmuştur. İkinci derecede yetersiz bulunan grup ise, anasınıfı yöneticileridir. Anasınıfı öğretmenleri ise yeterli bulunmuşlardır (Tablo 2). Ancak, anasınıfı öğretmenlerinin, yetersiz araç-gereç ve fiziki şartların altında ve yetersiz bir yönetici-denetici arasında yeterli olabilmesi zaten imkansız görülmektedir.

Tablo 2: Anasınıflarının Yönetim ve Personel Yeterliliği Açısından Değerlendirilmesi

	Yok		Yetersiz		Orta		Yeterli		Ç.Yeterli	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Çocuk/öğrt. ilişkisi	14	2.5	72	12.86	90	16.07	229	40.89	155	22.68
Öğretmenin bilgi/bec.	7	1.24	25	4.43	125	22.16	348	61.70	59	10.46
Yöneticinin bilgi/bec.	101	17.66	208	36.36	118	20.63	109	19.05	36	6.29
Denetleyici bilgi/bec.	70	12.21	293	51.31	41	24.61	58	10.12	11	1.91
Denetleyici reh.liği	73	12.85	291	51.23	141	24.82	54	9.50	9	1.58
Yardımcı Personel	216	38.30	146	25.88	81	14.36	94	16.67	27	4.78
Toplam	481		1035		696		892		297	

II. Anasınıflarının Kalitesinde Bölgelerarası Fark:

Anasınıflarının belirlenen sekiz kritere göre bölgelerarası fark kay-kare hipotez testi ile belirlenmiş ve tüm alanlarda bölgeler arası farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlılık, birinci derecede, Doğu Anadolu Bölgesi anasınıflarının kalite yönünden en şanssız bölge olduğuna işaret etmektedir. İkinci derecede şanssız olarak gözlenen bölge ise Güneydoğu Anadolu Bölgesidir. Bu sonuçlar, kalkınmada öncelikle bölgelerde açılan anasınıflarının kaliteli bir eğitim için gerekli niteliklere sahip olmadığını ortaya koymaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesinde genel tablo içinde, araç-gereç ve koşulların düzenlenmesi, personel ve yönetim alanlarında en yetersiz bölge olarak gözlenmektedir (Tablo 3 ve Tablo 4).

Tablo 3: Anasınıflarının Araç-gereç ve Faaliyet Koşullarının Düzenlenmesi Açısından Yeterliliğinin Bölgelere Göre Dağılımı

	Yok		Yeterli		Orta		Yeterli	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Marmara	77	9.12	233	9.90	270	15.02	418	18.51
Karadeniz	39	4.62	208	8.84	164	9.12	290	12.84
Akdeniz	80	9.48	291	12.37	201	11.18	255	11.29
D.Anadolu	248	29.38	600	25.50	417	23.19	342	15.15
Ege	64	7.58	209	8.88	171	9.51	217	9.61
İç Anadolu	145	17.18	405	17.21	391	21.75	534	23.65
G.D.Anadolu	191	22.63	407	17.30	184	10.23	202	8.95
Toplam	844	100	2353	100	1798	100	2258	100

S.D.: 18

Kay Kare: 371.368

p<0.01

Tablo 4: Anasınıflarının Yönetim ve Personel Açısından Yeterliliğinin Bölgelere Göre Dağılımı

	Yok		Yetersiz		Orta		Yeterli	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Marmara	43	8.94	130	12.56	94	13.51	203	7.07
Karadeniz	32	6.65	73	7.05	69	9.91	125	10.51
Akdeniz	59	12.27	116	11.21	77	11.06	126	10.60
D. Anadolu	153	31.81	235	22.71	160	22.99	213	17.91
Ege	32	6.65	95	9.18	64	9.20	137	11.52
İç Anadolu	70	14.55	225	21.74	165	23.71	233	19.60
G.D. Anadolu	92	19.13	161	15.56	67	9.63	153	12.78
Toplam	481	100	1035	100	696	100	1189	100
S.D.: 18	Kay Kare: 266.652				p<0.01			

Diğer taraftan, anasınıflarının genelde yeterli buldukları Sağlık ve Emniyet Tedbirleri açısından Doğu Anadolu Bölgesi anasınıfları yetersiz bulunmuşlardır (Tablo 5).

Tablo 5: Anasınıflarının Aldığı Sağlık ve Emniyet Tedbirleri Açısından Yeterliliğinin Bölgelere Göre Dağılımı

	Yok		Yetersiz		Orta		Yeterli	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Marmara	12	6.22	41	8.86	68	12.73	197	17.34
Karadeniz	7	3.63	42	9.07	41	7.68	133	11.71
Akdeniz	13	6.74	48	10.37	63	11.80	143	12.59
D. Anadolu	94	48.70	141	30.45	120	22.47	162	14.26
Ege	17	8.81	34	7.34	63	11.80	100	8.80
İç Anadolu	12	6.22	70	15.2	112	20.97	271	23.86
G.D. Anadolu	38	19.69	87	18.12	67	12.55	130	11.44
Toplam	193	100	463	100	534	100	1136	100
S.D.: 18	Kay Kare: 216.6				p<0.01			

Anasınıflarında uygulanan Beslenme Faaliyetlerinin, genelde çocukların yeterli ve dengeli beslenmelerine ve doğru beslenme alışkanlıkları kazanmalarına yardımcı oldukları gözlenirken, kalite düzeyi (yeterliliği) bakımından Doğu Anadolu Bölgesinin dezavantajlı oldukları gözlenmiştir (Tablo 6). Yeterli ve dengeli beslenmenin ayrı bir önem taşıması gereken bu kalkınmada öncelikli bölgelerde konu hassasiyet taşımaktadır.

Tablo 6: Anasınıflarının Beslenme Faaliyetleri Açısından Yeterliliğinin Bölgelere Göre Dağılımı

	Yok		Yetersiz		Orta		Yeterli	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Marmara	17	11.81	21	7.34	39	9.95	145	17.62
Karadeniz	6	4.17	15	5.24	25	6.38	104	12.64
Akdeniz	15	10.42	30	10.49	53	13.52	92	11.18
D. Anadolu	53	36.81	104	36.36	92	23.47	121	14.70
Ege	7	4.86	21	7.34	42	10.71	79	9.60
İç Anadolu	14	9.72	33	11.54	76	19.39	202	24.54
G.D. Anadolu	32	22.22	62	21.68	65	16.58	80	9.72
Toplam	144	100	286	100	392	100	823	100
SD: 18	Kay Kare: 169.171,				p<0.01			

Diğer bir manidar fark ise, anasınıflarından kurmaları beklenen **Sosyal İlişkiler** alanındadır. Genelde, anasınıfları beklenen sosyal ilişkileri açısından yeterli bulunurken, Doğu Anadolu Bölgesi anasınıfları bu alanda yine dezavantajlı görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 7: Anasınıflarının Kurması Beklenen Sosyal İlişkilerdeki Yeterliliğinin Bölgearası Dağılımı

	Yok		Yetersiz		Orta		Yeterli	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Marmara	15	7.35	51	10.04	107	12.12	278	15.33
Karadeniz	16	7.84	15	2.95	69	7.81	175	9.65
Akdeniz	22	10.78	59	11.61	91	10.31	203	11.19
D. Anadolu	72	35.29	162	31.89	220	24.92	236	13.01
Ege	12	5.88	49	9.65	88	9.97	352	19.40
İç Anadolu	22	10.78	72	14.17	209	23.67	357	19.68
G.D. Anadolu	45	22.06	100	19.69	99	11.21	213	11.74
Toplam	204	100	508	100	883	100	1814	100
S.D.: 18	Kay Kare: 269.199				p<0.01			

Anasınıfları, özetlenen bulgulardan da anlaşılacağı üzere, genelde sahip olmaları gereken temel özellikleri bakımından yetersiz bulunurken; bu yetersizlik anasınıflarının birinci derecede yaygınlaştırılmasının amaçlanmış olduğu kalkınmada öncelikli bölgelerde önem kazanmaktadır.

Tartışma

Çocuğu okula hazırlaması ve bilhassa kalkınmada öncelikli bölgelerdeki çocuklarımızın eğitimlerinde "fırsat eşitliği" sağlamayı kolaylaştırabilecek bir fonksiyona sahip olması gibi özellikleri nedeniyle, anasınıfları ülkemizde giderek daha önem kazanmakta ve sayıca hızla art-

maktadır. Ancak, anasınıflarının sayıca artışının yanısıra, fonksiyonel olmasını sağlayıcı özellikleri de beraberinde getirilmelidir. Aksi takdirde, anasınıfları beklenen görevlerini yerine getiremeyen kurumlar haline gelir.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre, ülkemizde anasınıflarının kalitesi genelde beklenen düzeye henüz ulaşamamıştır. Bu sonuçlar Oktay'ın (1983, s. 24-33) İstanbul'un çeşitli semtlerinde, resmi ilkokullara bağlı anasınıflarında yaptığı araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. 150 anasınıfı öğretmeni ile yapılan bu araştırmaya göre; öğretmenler, yöneticilerin (85 öğretmen % 56.7) ve denetleyicilerin (34 öğretmen, % 22.7) okulöncesi eğitimin işlevinden habersiz olduklarını ve okulöncesi eğitim kurumunu bir bakımevi olarak gördüklerini (71, % 47.3) rapor etmişlerdir. Aynı araştırma, bina, araç-gereç, oyun bahçesinin yetersizliği ile, ebeveyn-okul-çevre ilişkilerinin yetersizliğini de vurgulamaktadır. Baykan ve arkadaşları tarafından Ankara'da kamu ve Özel sektöre ait okulöncesi eğitim kurumlarının nitelik açısından değerlendirilmesi ile ilgili araştırma da benzer sonuçlar sergilemektedir (Baykan 1986, s. 199-207). Ankara ve İstanbul gibi büyük şehirlerde yapılmış bu araştırmalar ile, bu yazıda özetlemeye çalışılan araştırmanın sonuçlarına göre ülkemizde anasınıflarının ve diğer okulöncesi eğitim kurumlarının kalitesi henüz istenen düzeye ulaşamamıştır. Bunun yanısıra, anasınıflarındaki kalite düzeyi, kalkınmada öncelikli bölgeler aleyhine anlamlı bir farklılık sergilemektedir.

ÖNERİLER

Bu bilgilere dayanılarak, aşağıda sunulan öneriler, anasınıflarının kalitesini artırıcı tedbirlerin alınmasında yol gösterici olabilir.

Araç - Gereç:

1. Anasınıflarının, gerek bahçe, gerekse sınıfı faaliyetleri için ihtiyaçları olan, araç-gereçler sağlanmalıdır. Bu araç-gereçlerin sağlanmasında, çeşitli imkanlardan yararlanılabilir; a) M.E.G.S. Bakanlığı Ders Araçları Yapım Merkezi, halihazırda, okulöncesi eğitim alanında araç gereç hazırlama çalışmalarını devam ettirmektedir. Bu merkez, okulöncesi eğitim alanında çalışmalar yapan bir veya birkaç üniversite ile başlatacağı ortak çalışma sonucu, anasınıfları için, çeşit, biçim, kalite ve miktar açısından gerekli araç gereçleri belirleyerek, üretebilir, b) İllerde, Kız Meslek Liselerinin Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümleri ile Endüstri Meslek Liselerinin işbirliği sağlanarak, o bölgelerdeki anasınıfı ve anaokullarının ihtiyacı olan araç-gereçler hazırlanabilir. c) Bazı araç-gereçleri, bilhassa köşeler için gerekli olanları, öğretmenler kendileri hazırlayabilirler veya öğretmen-ebeveyn işbirliği çerçevesinde, araç-gereçlerin hazırlanmasında ebeveynden yardım alabilirler. Bir anasınıfı öğretmenin bu araç gereçleri hazırlayacak bilgi ve becerileri bulunmaktadır (**bulunmalıdır**).

Yönetim ve Personel:

2. Bünyelerinde anasınıfları bulunan ilkokulların müdürlükleri öncelikli olmak kaydı ile, ilkokul müdürlerinin, okulöncesi eğitim konusunda ciddi ve kapsamlı bir hizmetiçi eğitimden geçmesi şarttır.

3. İlkokullarda, anasınıfı öğretmenlerini de müdür yardımcısı olarak görevlendirmek, anasınıflarının ihtiyaçlarının daha çabuk karşılanmasını sağlayacağı gibi, anasınıfı öğretmenlerinin kurum içinde daha saygın bir duruma gelmesine de yardımcı olabilir.

4. Anasınıflarını teftiş edecek müfettişlerin de, okul öncesi eğitim alanında kapsamlı ve ciddi bir hizmetiçi eğitimden geçmesi kısa vadede alınması gerekli önemli bir tedbirdir. Uzun vadede ise, anasınıflarını denetleyecek müfettişlerin okulöncesi eğitim alanından gelmeleri şarttır.

Sosyal İlişkiler:

5. Anasınıfı öğretmenlerinin, ebeveynler ve çocuklarla karşılıklı güvene dayanan bir işbirliği ve etkileşim içine girmeleri gerekmektedir. Beklenen bu sosyal ilişki, bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde, üzerinde daha hassasiyetle durulması gereken bir konudur. Bu işbirliğinin kurulabilmesi için; öğretmenin bu konuda gerekli bilgi ve beceriyi edinmiş olmasının yanısıra, bu sosyal işbirliğinin gereğine ve işgörsüne inanan, okulöncesi eğitimin temelini **öğretmen-çocuk-ebeveyn** üçgeni olduğunun ve bu temel in Doğu ve Güneydoğu Anadolu gibi bölgelerde daha bir hassasiyet taşıdığına bilincinde olan ve herşeyden önce de kendisine güvenen tecrübeli öğretmenlere ihtiyaç vardır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine öğretmen tayin edilirken bu noktaların özellikle gözönüne alınması gerekmektedir.

Bölgelerarası farklılıklar:

6. Anasınıfların beklenen özelliklerindeki yeterlilikler bakımından bölgelerarası **farklılıklarının** yetersiz bölgelerin lehine olmak kaydı ile en kısa zamanda ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu konuda ciddi ve samimi çalışmaların başlatılması şarttır.

7. Bilhassa, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde, ilgili makam ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak gerekli sağlık ve emniyet tedbirleri alınmalıdır. Çocukların aşı ve sağlık tontrolleri konusunda, ebeveynleri uyarıcı faaliyetlerde bulunmaları için öğretmenler de teşvik edilmelidir.

8. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri başta olmak üzere, sağlıklı beslenme konusunda, ilgili makam ve kuruluşlarla işbirliği yapılmalı, çocukların yeterli ve dengeli beslenmeleri garanti altına alınmalıdır. Anasınıfı öğretmenleri, bu alanda ebeveynleri aydınlatıcı rehberlik yapma konusunda hizmetiçi eğitime alınmalı, konunun önemi kendilerine benimsetilmelidir.

Sonuç olarak; anasınıflarından "çocukların tüm gelişimlerine katkıda bulunması", "onların okula hazırlanması" ve "eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması" gibi kasamlı görevler bekleniyorsa, anasınıflarının yapı anlayış ve programına uygun niteliklerinin kazandırılması da gerekmektedir. Aksi takdirde kaliteli ve başarılı bir anasınıfları eğitiminden bahsetmek güçleşir.

KAYNAKLAR

1. Baykan, S., "Ankara'daki Okulöncesi eğitim Kurumları Üzerinde Bir Araştırma" **YA-PA Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri-Ankara YA-PA**, 1986.
2. CAP 1 "NAEYC's Centre Accreditation Project 1: Goals and Philosophy", **Young Children**, 38: 3, (Mar.) 1983.
3. CAP 2 "Three Components of High Quality Early Childhood Programs: Physical Environment, Health and Safety and Nutrition", **Young Children**, 38:4, (May) 1983.
4. CAP 3 "Three Components of High Quality Early Childhood Programs: Administration, Staff Qualifications and Development and Staff-Parent Interaction" **Young Children**, 38:5, (July) 1983.
5. CAP 4 "Four Components of High Quality Early Childhood Programs: Staff-Child Interaction, Child-Child Interaction, Curriculum and Evaluation," **Young Children**, 38:6, (Sep.) 1983.
6. CAP 5 "Progress Report on Centre Accreditation Project", **Young Children**, 39:1, (No.) 1983.
7. HILL, P.S., "The Function Kindergarten" **Young Children**, 42: 5, (July) 1987.
8. Milli Eğitim Gençlik ve Spor İstatistikleri: 1986-1987 Öğretim Yılı. M.E.G.S.B., Ankara, 1987.
9. OKTAY, A., "Okulöncesi Eğitime Toplu Bakış." **Okulöncesi Eğitim ve Sorunları**. T.E.D., Ankara, 1983.
10. URAL, M., "Ülkemizde Okulöncesi Eğitimin Yeri ve Önemi", **YA-PA 4. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri-Ankara**. YA-PA, 1986.
11. ÜLKÜER, N., "Okulöncesi Eğitiminde Öğretmenin Rolü", **YA-PA, V. Okulöncesi Eğitimi Yaygınlaştırma Semineri-Antalya**, 1987.